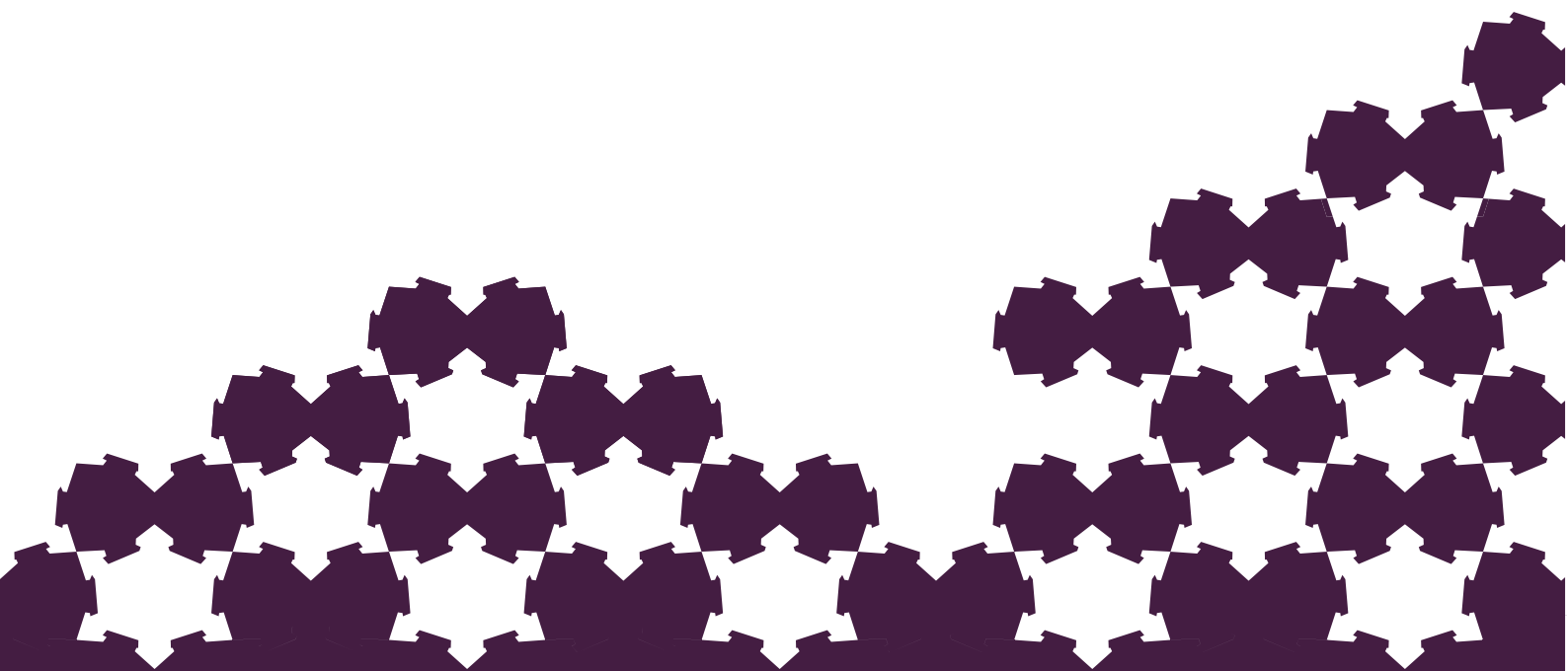

02 juni 2024

Paragraaf

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Toelichting grootste wijzigingen top 10

Er zijn geen geheel nieuwe risico's in de top 10. Aanpassingen in de kansen dat risico's zich voordoen of de omvang van de risico's hebben er wel voor gezorgd dat de volgorde van de grootste risico's is gewijzigd. Het risico Dagbesteding vervoer is door de aanpassingen terug in de top 10 (plek 10). Als gevolg hiervan is het risico Emmalocaties uit deze top 10 verdwenen.

Nr.	Risico	Financieel gevolg	Beheersmaatregel	Invloed	
1	Krijgsman: Door de KNSF is bezwaar gemaakt tegen de legesaanslagen vanaf 2018 tot heden en is een gerechtelijke procedure gestart. De rechter kan legesverordeningen onverbindend verklaren.	Incidenteel: terugbetalen leges	Zorgvuldige juridische begeleiding en dossieropbouw	7,09%	O
2	ICT Ransomware en phishing: De ICT systemen en- of data worden ontoegankelijk. Systemen zullen niet beschikbaar zijn en gegevens zullen niet meer te openen zijn. De dienstverlening naar interne medewerkers en burgers zal hier hinder van ondervinden.	Incidenteel: hogere lasten voor het terugzetten van data en/of opnieuw opzetten van systemen, inhuur expertise	Inzetten op bewustwording medewerkers informatiebeveiliging. Tweestapsverificatie, back-ups, etc.	5,22%	O
3	Uitkering Gemeentefonds: De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft advies gegeven aan het ministerie van BZK over de herijking van het Gemeentefonds. Met name de eigen draagkracht van de gemeente (zie de onbenutte belastingcapaciteit bij de ratio hieronder) kan een nadelige invloed gaan hebben op de uitkering uit het Gemeentefonds.	Structureel: lagere inkomsten	Behoedzaam begroten en bijhouden publicaties van het Rijk en de VNG	5,08%	O
4	Schootsvelden ZO: om te voldoen aan de stikstofeisen in de Wet natuurbescherming moet de aannemer duurder elektrisch materieel inzetten. Aan het eind van het project is er geen markt voor afzet van overtollig zand.	Incidenteel: hogere lasten voor inzet elektrisch materieel en afvoer van overtollig zand	Aannemers zoeken met voldoende elektrisch materieel om aan eisen te voldoen, zelf aantonen dat ze stikstofnorm niet overschrijden. Een marktverkenning doen aan het einde van het project.	5,08%	O
5	Warmtenet Muiderberg: Door het (nog) niet kunnen binnenhalen van subsidies van het rijk loopt het project vertraging op en is de businesscase van het Warmtebedrijf nog niet sluitend. Hierdoor kunnen ook sommige koppelkansen met onderhoudsprojecten niet worden benut.	Incidenteel: hogere lasten	Nieuwe scenario's uitwerken met het Warmtebedrijf en zoeken naar nieuwe financieringsmogelijkheden.	4,99%	O
6	KC Meerstroom: risico op tegenvallende aanbesteding. Mogelijk komen er bezwaren tegen dit bestemmingsplan.	Incidenteel: vertragingen in de planning en meerkosten voor aanpassen van het ontwerp. Project kan mogelijk niet worden gerealiseerd	Het ontwerp met kostenramingen zijn afgerond binnen de gestelde kaders door de raad. De buurt en omwonenden zijn betrokken bij de planvorming.	4,22%	O
7	Jeugd: De verwachting is een toename van de uitgaven voor individuele jeugdhulp, vanwege een stijging van de vraag. Deze stijging kent verschillende oorzaken: - een toename van het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt in lijn met de trend van de afgelopen jaren;	Structureel: hogere lasten en mogelijke budgetoverschrijding	Kostenbeheersingsmaatregelen zoals meer grip op de huisartsenroute, meer inzet op eigen kracht en normaliseren en demedicaliseren, en ook het versterken van het voorveld volgen uit de verdere transformatie in het Jeugd domein. Een transformatie mede gevoed door de Hervormingsagenda Jeugd.	4,03%	O

	<p>- een toename van de kosten per jeugdige door inzet van zwaardere en dus duurder vormen van jeugdhulp (o.a. Verblijf en GGZ);</p> <p>- uitstroom uit jeugdhulp die achterblijft bij de instroom, doordat jeugdigen steeds langer jeugdhulp ontvangen.</p> <p>De verwachting is ook dat de coronapandemie meer problematiek bij jeugdigen en in gezinnen heeft veroorzaakt. Dat is, los van bovenstaande oorzaken, een extra impuls voor de vraag naar jeugdhulp.</p>		<p>Implementatie en uitvoering van deze kostenbeheersmaatregelen leiden ook tot incidentele én structurele kosten verbonden aan deze verdere transformatie. Daarom monitoren effecten kostenbeheersmaatregelen en aanpassen prognoses.</p>		
8	<p>Wmo: Sinds de invoering van het abonnementstarief (vaste lage eigen bijdrage ongeacht duur en omvang hulp- en ondersteuning) ontvangen gemeenten minder eigen bijdragen. Daarnaast heeft het abonnementstarief een aanzuigende werking bij vooral de huishoudelijke hulp. Verder is er toename van Wmo-kosten door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een autonome groei door vergrijzing - een hogere instroom door ambulantisering (langer thuis wonen) en kortdurende opnames in ziekenhuizen waardoor inwoners eerder naar huis gaan en een beroep doen op de Wmo - hogere instroom jongvolwassen (20 tot 40 jaar) door geen perspectief op werk - gewijzigde Cao's in de zorg en welzijnswereld zorgen mogelijk voor tussentijdse aanpassing van tarieven voor ingekochte zorg (Zorg in natura en Persoonsgebonden budget). 	<p>Structureel: hogere lasten door een stijgende vraag en mogelijke budgetoverschrijding. Het kabinet stelt geen middelen beschikbaar om dit financieel te compenseren, wel is over een periode van 3 jaar een monitor ingesteld. Het vorige Kabinet was van plan per 1 januari 2026 de eigen bijdrage van cliënten voor Wmo geïndiceerd maatwerk wederom inkomensafhankelijk te maken. Het is op dit moment onbekend of het nieuw te vormen Kabinet dit voornemen ook zal hebben.</p>	<p>Meer inzet op eigen kracht, normaliseren en demedicaliseren, en op preventie en vroegsignalering. En op het versterken van het voorveld met alternatieve laagdrempelige voorzieningen voor hulp en ondersteuning. Breed maatschappelijk debat over de eerlijke verdeling van de inzet van o.a. schaarse huishoudelijke hulp (personeelstekort).</p> <p>Monitoren effecten en aanpassen prognoses.</p> <p>Aankaarten problematiek en noodzaak hogere vergoedingen bij het Rijk.</p> <p>Aanpassen budgetten.</p>	3,91%	O
9	<p>Arbeidsmarkt: door krapte op de arbeidsmarkt zijn vacatures moeilijk te vervullen en nemen de kosten van werving toe. Inhuur is nodig voor vacatures die niet ingevuld kunnen worden.</p>	<p>Incidenteel: extra inhuur, niet alle taken uitvoeren</p>	<p>Sturen op arbeidscommunicatie (Corporate Recruiter in dienst) om toch de juiste mensen te vinden.</p>	3,21%	O
10	<p>Dagbesteding vervoer: Contracten worden opengebroken vanwege hoge kosten</p>	<p>Structureel: Hogere uitgaven bij nieuwe contracten</p>	<p>Onderzoek vervoer dagbesteding zorgaanbieder King Arthur Groep en zorgaanbieder Onvergetelijk Leven (regionale pilot is verlengd).</p> <p>Doel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zorgen dat dagbesteding beschikbaar blijft voor ouderen in Gooi en Vechtstreek; 2. beter inzicht krijgen in de (on)mogelijkheden van bundeling van het 	3,16%	N

			dagbestedingsvervoer met het Wmo-vervoer en het leerlingenvervoer Pilot goed evalueren en punten meenemen bij nieuwe contracten Relatie met nieuw onderzoek vanaf zomer '23 door Regio voor structurele oplossingen knelpunten dagbesteding Wmo/jeugd incl. vervoerskwestie		
--	--	--	---	--	--

Weerstandsvermogen

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een Monte-Carlo risicosimulatie uitgevoerd. Deze simulatie berekent duizenden keren per risico het gevolg maal de kans. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale risicobedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Uit de simulatie volgt dat bij een betrouwbaarheidspercentage van 90% alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 10.290.000. Op basis van de incidentele risico's is dit € 6.337.000 en voor het structurele deel € 3.953.000.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Gooise Meren bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De samenstelling en omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit is in de onderstaande tabel opgenomen.

Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Dit is wenselijk, omdat je een risico met structurele gevolgen niet structureel mag dekken met een reserve en anderzijds voor een incidenteel risico het onwenselijk is om direct structurele middelen in te zetten (OZB, beleid aanpassen). De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB is het verschil tussen het gehanteerde tarief en het maximale tarief alvorens tot een artikel 12 gemeente gerekend te worden.

Beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)

Beschikbare weerstandscapaciteit 2023	Incidenteel	Structureel	Totaal 2023	2024	2025	2026
Algemene reserve per 1 januari	31.751		31.751	31.953	36.946	46.354
Onbenutte belastingcapaciteit		15.687	15.687	15.687	15.687	15.687
Begrotingsruimte		0	0	0	0	0
Stelpost onvoorzien		10	10	10	10	10
Totale weerstandscapaciteit	31.751	15.698	47.448	47.651	52.644	62.052

Ratio weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de benodigde weerstandscapaciteit (financieel gekwantificeerde risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie

tussen beide componenten, ook wel 'weerstandratio', wordt in onderstaande figuur en tabel weergegeven, waarbij het van belang is dat de beschikbare capaciteit groter is dan de benodigde capaciteit.

Ratio weerstandsvermogen (bedragen x € 1.000)

Ratio weerstandsvermogen	Incidenteel	Structureel	Totaal 2023	2024	2025	2026
Benodigde weerstandscapaciteit	6.337	3.953	10.290	10.290	10.290	10.290
Beschikbare weerstandscapaciteit	31.751	15.698	47.448	47.651	52.644	62.052
Ratio	5,0	4,0	4,6	4,6	5,1	6,0

Om te weten of de berekende ratio een 'uitstekend' of 'onvoldoende' vermogen aangeeft, wordt onderstaande tabel gebruikt van de Universiteit Twente. De norm is in de Nota Risicomanagement vastgesteld op minimaal een C (1.0-1.4). De ratio van Gooise Meren valt voor zowel incidenteel als structureel in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C (norm)	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

Verloop van de kengetallen	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Netto schuldquote	69,5%	87,8%	70,2%	93,0%	60,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	69,3%	87,8%	71,2%	93,0%	60,2%

Solvabiliteitsratio	21,3%	18,3%	21,3%	17,6%	21,6%
Structurele exploitatieruimte	2,2%	0,1%	5,1%	3,1%	4,6%
Grondexploitatie	4,9%	4,4%	4,7%	3,3%	2,4%
Belastingcapaciteit	103,5%	110,9%	106,2%	110,9%	110,9%

De hieronder gebruikte categorieëningeling voor de financiële kengetallen wordt gehanteerd door de provincie. Dit is gebaseerd op de signaleringswaarden die de provincie als toezichthouder hanteert. De netto schuldquote en de solvabiliteitsratio worden in de begrotingsperiode vooral beïnvloed door het forse volume aan voorgenomen investeringen. Dit vraagt om zorgvuldige beoordeling van de wensen, prioritering en het maken van keuzes.

Netto gecorrigeerde schuldquote

Netto gecorrigeerde schuldquote (= schuldlast ten opzichte van eigen middelen). De nettoschuld betreft de totale schuldlast (aangegane leningen). De schuldlast verminderd met alle doorgeleende/verstrekke leningen leidt tot een gecorrigeerde nettoschuld.

Categorie A = kleiner dan 90% het minst risicovol

Categorie B = 90-130% matig risico

Categorie C = groter dan 130% zeer risicovol

Toelichting:

De netto schuldquote valt in 2023 onder categorie A, minst risicovol.

Solvabiliteit

Solvabiliteitsratio (= in hoeverre is de gemeente in staat om aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

Categorie A = groter dan 50% het minst risicovol

Categorie B = 20-50% matig risico en

Categorie C = kleiner dan 20% zeer risicovol

Toelichting:

De ratio is in 2023 licht gestegen ten opzichte van 2022.

Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte (= welke structurele ruimte heeft de gemeente om haar eigen lasten te dragen).

Categorie A = groter dan 0% het minst risicovol

Categorie B = 0% matig risico

Categorie C = kleiner dan 0% zeer risicovol

Toelichting:

De structurele exploitatieruimte is positief, ofwel alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten en valt daarmee in de categorie minst risicovol.

Grondexploitatie risico

Grondexploitatie (= hoe verhoudt de waarde van de grond zich tot de totale (geraamde) baten)

Categorie A = kleiner dan 20% het minst risicovol

Categorie B = 20-35% matig risico

Categorie C = groter dan 35% zeer risicovol

Toelichting:

Met 2,4% valt Gooise Meren onder categorie A. Dit risico is voor Gooise Meren erg laag, omdat de gemeente weinig grondexploitaties heeft en ook de financiële omvang klein is. De enige Grondexploitatie betreft de gebiedsontwikkeling Bredius.

Belastingcapaciteit

Belastingcapaciteit (= hoe verhoudt de belastingdruk zich ten opzichte van het landelijke gemiddelde).

Categorie A = kleiner dan 95% het minst risicovol

Categorie B = 95-105% matig risico

Categorie C = groter dan 105% zeer risicovol

Toelichting:

Met 110,9% valt Gooise Meren onder categorie C, zeer risicovol. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De gemiddelde woonlasten liggen iets hoger dan gemiddeld in Nederland. Dit komt voornamelijk door de hogere WOZ-waarden van de woningen in Gooise Meren, ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dat zorgt voor een gemiddeld hogere OZB-last (onroerendezaakbelasting). Het percentage (tarief per eenheid) van de OZB in Gooise Meren ligt onder het gemiddelde van Nederland. Dat tarief van Gooise Meren (0,062) ligt ruim onder het door het Ministerie bepaalde 'redelijk peil' voor toelating tot artikel 12, zijnde 0,1729 (i.c. berekening onbenutte belastingcapaciteit), waardoor wij het kengetal 'belastingcapaciteit' niet als risico zien.

Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen

Op basis van bovenstaande uitkomsten kunnen we stellen dat de financiële positie van de gemeente goed is. Door het hoge voorgenomen investeringsvolume blijft monitoring noodzakelijk.

Rapportcijfer kengetallen

In de in 2021 vastgestelde nota Beoordeling Kengetallen hebben we een andere wijze van presenteren voorgesteld, met name om de kengetallen samen te beoordelen. We volgen hierbij de eerder door de raad vastgestelde berekening, waarbij alle kengetallen worden gewaardeerd en leiden tot een rapportcijfer. De streefwaarde voor Gooise Meren voor dat rapportcijfer is vastgesteld op 7 (6,9), de minimumwaarde op 6 (5,9). Voor een duurzame balans in de begroting zijn een goede ratio weerstandsvermogen en een goed rapportcijfer kengetallen essentieel. Met de realisatie in 2023 blijft het rapportcijfer, net als in 2022, boven de streefwaarde.

Rapportcijfer	Minst risicovol (A)		Neutraal (B)		Meest risicovol (C)	
	%	Punten	%	Punten	%	Punten
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	< 90	3	90 - 130	2	> 130	1
Solvabiliteitsratio	> 50	4	20 - 50	2,7	< 20	1,3
Structurele exploitatieruimte	> 0	1	0	0,6	< 0	0,3
Grondexploitatie	< 20	1,5	20 - 35	1	> 35	0,5
Belastingcapaciteit	< 95	0,5	95 - 105	0,3	> 105	0,1
Totaalcijfer		10		6,6		3,2

Rapportcijfer	Rekening	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening
	2021	2022	2022	2023	2023
Netto (gecorrigeerde) schuldquote	3,0	3,0	3,0	2,0	3,0

Solvabiliteitsratio	2,7	1,3	2,7	1,3	2,7
Structurele exploitatieruimte	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Grondexploitatie	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Belastingcapaciteit	0,3	0,1	0,3	0,1	0,1
Totaal rapportcijfer	8,5	6,9	8,5	5,9	8,3

Streefwaarde
Voldoende
Onvoldoende